

САЩ ЩЕ ПРЕКРОЯВАТ ЗДРАВНОТО СИ ОСИГУРЯВАНЕ

По един или друг начин американците трябва задължително да сменят системата си за здравно осигуряване. Защото старата определено е повредена. В САЩ днес има над 47 милиона неосигурени, а разходите са извън контрол. Министерството на здравеопазването прогнозира, че ако нещата продължат по старому, разходите за здравеопазване почти ще се удвоят до 2017 г. и ще достигнат 4.3 трлн. щ. долара или една пета от БВП на страната срещу 16% днес. Кризата вече е толкова дълбока, че ремонтът на системата не е каприз и всички са наясно, че трябва сериозни промени.

В началото на изборната надпревара за Белия дом кандидатите на Демократическата и на Републиканската партия предложиха радикални решения, които коренно ще променят начина на предлагане и заплащане на здравните услуги в САЩ. И двата лагера имат една и съща крайна цел - да направят здравеопазването по-добре за всеки американец и да спрат катастрофалния ръст на разходите. И републиканецът Джон Макейн и демократът Барак Обама си представят свят, в който на работодателите е отредено много по-малко участие в отчисленията за медицински услуги. Разбира се, с неизбежните различия в пътищата, по които ще стане това. Републиканците искат да създадат вид национален застрахователен пазар, който предоставя на потребителите по-големи възможности при вземане на решението. Демократите пък прокламират федерална суперпрограма за здравеопазване.

ОЩЕ ЕДНО ПРЕДИМСТВО

Тя ще позволи на потребителите такива застраховки, каквито отговарят на възрастта и състоянието им. Например, ако индивидът е млад и здрав, той ще предпочете да купи най-евтиния пакет. Ако пък е на средна възраст и има четиричленно семейство, вероятно ще поиска нещо по-скъпо и обхватно. В момента девет щата, включително Ню Йорк, Калифорния и Тексас, задължават да бъдат покрити 50 вида заболявания, включително зачеване „ин витро“, умствени разстройства и изписани с рецепти лекарства. Тези изисквания качват цената на здравните застраховки и са основната причина много млади хора да се откажат да се осигуряват здравно. Според плана на Макейн застрахователите във всеки щат ще имат право да предлагат схеми, от които да могат да отпаднат определен набор заболявания, да допускат допълнително заплащане на здравни услуги и да съдържат определени стимули. В момента съществуват планове на United Healthcare и на Blue Cross/ Blue Shield, които предлагат списък от пакети, предназначени за различни групи, включително за пенсионери.

ГОЛЕМИЯТ ПРОБЛЕМ В ПОДХОДА НА МАКЕЙН

е, че бедните и болните могат „да изпаднат от борда“. А най-драстичната промяна се съдържа в предложението да се разреши едни и същи застрахователни продукти да бъдат продавани в различни щати или на практика да се създаде национален застрахователен пазар. Това изглежда доста рационално, особено ако се извади заключение от дейността на банките и на фирмите за финансови услуги. При здравеопазването обаче ще стане истинско разместване на пластовете, което ще изплаши дори най-либерално настроените пазарни привърженици. Просто защото много щати имат някаква форма на универсални ставки. С други думи, застрахователната компания начислява една и съща премия на всичките си клиенти независимо от възрастта им или дали са болни, примерно от рак или са в отлично здраве. Точно тук „се е прицелил“ Макейн. Подобни системи принуждават младите и здрави хора да плащат повече от действителните им разходи и на практика ги карат да субсидират по-възрастните и болните. И, подобно на задължителните осигуровки, отказват милиони американци между 20- и 30-годишна възраст от здравни застраховки.

Според плана на републиканците щатите без рестрикции в тази насока, какъвто е Пенсилвания, ще могат да продават полици на хора под 30 години за около 1200 щ. долара годишно или една трета от цената в Ню Йорк. Младите нийоркчани пък ще могат да изберат застрахователна схема от Пенсилвания, което ще принуди застрахователите от Ню Йорк да качат премията за хората над 50 години, които имат нужда от щедри универсални ставки, покриващи колкото може повече процедури. И дори по-лошо - всеки болен от рак или от някакво хронично или наследствено заболяване, ще трябва да плаща многократно по-високи премии.

Макейн има идеи за младите американци с ниски възможности, които не могат да си позволят застраховка, и предлага да се увеличи данъчния им кредит съобразно дохода по такъв начин, че и бедните семейства да се застраховат. Но програмата му не обхваща лицата над 50 години без фирмени осигуровки, нито американците с дългогодишни заболявания, които ще бъдат лишени от покритие, ако застраховането излезе извън територията на щатите с универсални ставки. Така че, ако не се облагат с по-високи цени здравите в полза на болните, то очевидно ще е необходима някаква форма на държавна субсидия, когато ще плащат всички данъкоплатци.

Основният елемент в програмата на демократите е

„ПЛАЩАШ ИЛИ ИГРАЕШ“

При нея големите компании получават възможност или да осигуряват здравно служителите си, или да се откажат от този ангажимент. Във втория случай обаче те ще трябва да внасят задължителен данък върху залегалото в трудовия договор на работника възнаграждение за подкрепа на новата, спонсорирана от щатската администрация здравно-осигурителна система. Тя ще съдържа две части: държавна програма за здравеопазване плюс набор от частни възможности, подобни на съществуващите в момента щедри планове за държавните чиновници. Онези, които се осигуряват самостоятелно или нямат здравни застраховки, ще трябва да избират между тези две опции. Американците с ниски доходи ще получа-

ват правителствени субсидии, за да си плащат застрахователните премии.

На практика тази система бързо ще надуе броя на индивидите, които ще разчитат на платено от държавата здравеопазване. Просто защото фирмите имат по-голяма сметка да плащат данъци и да махнат от балансите си бремето на растящите далеч по-бързо от увеличението на заплатите разходи за здравни осигуровки. Освен това се очаква правителственият план да предлага по-добри услуги от повечето корпоративни схеми, защото демократите призовават за по-щедри здравни пакети, каквито получават държавните чиновници. Те ще включват получаването на лекарства по рецепта, грижи за менталното здраве и „гръбначни манипулации“ сред букета от предложения.

Повече от очевидно е, че подобен пакет ще увеличи значително задълженията на данъкоплатците и на практика ще лиши американците от възможността да си купят застраховка според нуждите им. Налице са и други отрицателни ефекти. Първо, демократите искат да регулират изкъсо застрахователния бранш, като ограничат всичко - от печалбите до разходите за маркетинг, с което на практика ще превърнат компаниите в нещо подобно на комунално-битови услуги. На второ място, с този план се задълбочава фундаменталният проблем на американската система за здравеопазване, а именно - липсата на каквато и да било заинтересованост за цената на услугите. Създаването на огромна нова медицинска суперструктура може да прехвърли много повече разходи на трета страна (главно към федералното правителство) и съвсем ще пресуши интереса на гражданите към действителната стойност на всяка процедура.

Въпреки всичко, от политическа гледна точка планът на Обама е по-добър отколкото на Макейн.

А напоследък, в хода на кредитната криза и забавянето на щатското и на световното стопанство, като че ли и републиканците започнаха да обещават по-щедри и социални здравни пакети. Което няма особена икономическа логика. Защото цената на здравните услуги няма да може да бъде контролирана докато пациентите не получат онова, което заслужават - правото да бъдат потребители.

ИВА ИВАНОВА

ОСНОВНИЯТ СЪЛЪБ В ПЛАНА НА МАКЕЙН

е да се елиминират данъчните отстъпки на служителите, ако техните работодатели

внасят здравни осигуровки. Сегашната практика в страната датира от времето на Втората световна война, когато федералното правителство е контролирало надниците, но е разрешавало на компаниите да се конкурират за работна ръка, като предлагат неподлежащи на данъчно облагане здравни осигуровки. В течение на годините работниците и профсъюзните организации воювали за все по-щедри възнаграждения, което принуждавало работодателите да качват и осигуровките.

Макейн предлага да се сложи край на тази порочна практика. Нещата ще изглеждат по следния начин. Да приемем, че среднестатистическият американец взема по 100 хил. щ. долара годишно и компанията му внася 9 хил. долара от семейната застраховка за средно 12 хил. долара. Днес той плаща данък само върху стоте „бона“. Според плана на Макейн обаче работникът ще трябва да внася налог и върху фирмените девет хиляди долара, което би означавало около три хиляди долара допълнителен годишен данък. За да се компенсират разликата, републиканците предлагат 2500 щ. долара данъчна отстъпка за всеки индивид и 5 хил. долара за семейство - с други думи, домакинството просто вади тази сума от задълженията си.

Работодателите имат основателна причина да „прехвърлят здравната топка“ на служителите си. Защото при 3% среден годишен ръст на заплатите разходите за здравни осигуровки се качват тройно повече. Което дава основание на консултанта от бранша Робърт Лашчевски да твърди, че повечето компании ще

спрат да правят здравни отчисления на персонала до три-четири години. И вместо да внасят по 9 хил. долара за осигуровки, фирмените мениджъри просто ще увеличат заплатата на работника с тази сума. След данъчното облагане от тях ще останат 6 хил. долара плюс предлаганият данъчен кредит от 5 хил. долара за семейство - общо 11 хил. срещу досегашните 12 хил. долара за здравна застраховка.

Следващият въпрос е какъв тип полици ще могат да си купят с тези пари гражданите. Работниците (и техните семейства) с корпоративни застрахователни планове - около 150 млн. американци - по всяка вероятност ще предпочетат застраховки с по-ниски премии и повече изключени заболявания, като с останалите пари ще плащат за рутинни процедури. Полиците могат да се съчетаят със здравни спестовни сметки, които позволяват на щатските домакинства да заделят до 5800 щ. долара годишно преди облагането с данъци за медицински разходи. Тези планове струват средно около 10 хил. щ. долара годишно. В момента над четири милиона американци имат здравноосигурителни партиди и планът на Макейн може да се окаже добър избор за новата генерация.

Програмата на републиканците съдържа

Джон Макейн

Барак Обама

Санди - недвижими имоти предлага

- **покупка, продажба, отдаване и наемане под наем**
- **отпускане на ипотечни кредити**
- **управление на недвижим имот**
- **пренасяне на дома и офиса, почистване**

1202 гр. София, ул. „Белградчик“ №1
(непосредствено до Централна автогара), ет. 2, офис 3,
тел: 931 39 66, тел/факс: 931 39 77, 0897/ 87 37 37,
sandy_ni@abv.bg, www.sandi.imot.bg

софсправка®

национална информационна система

0 900 12 900

За абонати на БТК - (0.96лв/мин.)

12 900 (0.96лв/мин.)

www.sofspravka.com